

Startnotitie

Visie op de Opvang van
Asielzoekers in de
Gemeente De Bilt

1 Inhoudsopgave

1	Inhoudsopgave	1
2	Inleiding	3
2.1	Aanleiding	3
2.2	Leeswijzer	3
3	Huidige situatie en rolverdeling	4
3.1	Wettelijke kaders en verantwoordelijkheden	4
3.2	Internationale en Europese Kaders	4
3.2.1	Nationale Wetgeving	4
3.2.2	Verantwoordelijkheden van Betrokken Partijen	4
3.2.3	Spreadingswet en Ontwikkelingen in het Coalitieakkoord	5
3.3	Huidige opvanglocaties en aanvragen in De Bilt	6
3.3.1	Huidige opvanglocaties	6
3.3.2	Lopende aanvragen en onderzoeken	6
4	Beleidsuitgangspunten	8
4.1	Leefbaarheid en veiligheid	8
4.1.1	Belang van leefbaarheid en veiligheid	8
4.1.2	Randvoorwaarden voor leefbaarheid en veiligheid	8
4.1.3	Voorwaarden en Exit-strategie bij Ernstige Incidenten	9
4.2	Evenwichtige spreiding	11
4.2.1	Belang van evenwichtige spreiding	11
4.2.2	Uitgangspunten voor spreiding in De Bilt	11
4.2.3	Spreadingscriteria en mogelijke locaties	11
4.2.4	Monitoring en evaluatie	12
4.3	Tijdelijkheid en flexibiliteit	13
4.4	Belang van Tijdelijkheid en Flexibiliteit	13
4.4.1	Randvoorwaarden voor Tijdelijke Opvang	13
4.4.2	Voorbeelden van Tijdelijke Opvang in de Gemeente De Bilt	14
4.5	Integratie en zelfredzaamheid	15
4.5.1	Belang van Integratie en Zelfredzaamheid	15
4.5.2	Randvoorwaarden voor Effectieve Integratie	15
4.6	Plan van aanpak	17
4.6.1	Onderzoek en locatieanalyse	17
4.6.2	Impactanalyse op Infrastructuur en Leefomgeving	17
4.7	Inwonersparticipatie en communicatie	19
4.7.1	Betrokkenheid van Inwoners	19
4.7.2	Effectieve Communicatiestrategieën	19
4.8	Samenwerking met regio en Rijksoverheid	21
4.8.1	Samenwerking met Buurgemeenten	21
4.8.2	Samenwerking met het Rijk en Financieringsmogelijkheden	21
4.9	Monitoring en Evaluatie	22
4.9.1	Periodieke Evaluatie van Opvanglocaties	22

4.9.2	Opstellen van Rapportages over Voortgang	22
5	<i>Vervolgproces en besluitvorming</i>	23
5.1	Opdracht aan het college	23
5.2	Tijdspad en vervolgstappen	23
6	<i>Conclusie</i>	24
6.1.1	Balans tussen verantwoordelijkheid en draagvlak	24
6.1.2	Belangrijke pijlers van het beleid	24
6.1.3	Uitvoering en procesmatige borging	24
6.1.4	Verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur	25

2 Inleiding

2.1 Aanleiding

De opvang van asielzoekers is een onderwerp dat landelijke, regionale en lokale impact heeft. Gemeenten worden geacht een bijdrage te leveren, maar er ontbreekt in De Bilt een duidelijk beleid. Dit leidt tot een reactieve houding bij opvanginitiatieven van het COA en particuliere initiatiefnemers, waardoor inwoners en de gemeente zelf worden geconfronteerd met ad-hocbesluiten zonder langetermijnvisie.

Het afgelopen jaar zijn verschillende opvanginitiatieven voorgesteld en besproken in De Bilt:

- Berg en Bosch: een lopende aanvraag voor de opvang van 300 asielzoekers.
- Julianalaan: na afwijzing van bouwplannen voor woningen, gesprekken met het COA over de opvang van AMV'ers. Inmiddels is deze locatie voor het COA afgevalen.
- Groenekan / Huize Voordaan: eerder overwogen, maar niet gerealiseerd.

Het ontbreken van een gemeentelijke visie zorgt voor onzekerheid en weerstand bij inwoners. Met deze startnotitie wordt beoogd hier verandering in te brengen en een richtinggevend kader te scheppen.

2.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de huidige situatie en rolverdeling geschetst, inclusief relevante wet- en regelgeving en de impact van de spreidingswet. Hoofdstuk 3 bevat de beleidsuitgangspunten. Hoofdstuk 4 beschrijft het plan van aanpak en in hoofdstuk 5 wordt het vervolgproces en de besluitvorming uiteengezet.

3 Huidige situatie en rolverdeling

3.1 Wettelijke kaders en verantwoordelijkheden

Het asielbeleid en de opvang van asielzoekers in Nederland zijn sterk gereguleerd en beïnvloed door internationale, Europese en nationale wetgeving. De verantwoordelijkheden voor de opvang zijn verdeeld over verschillende instanties, waaronder de Rijksoverheid, het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en gemeenten.

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste juridische kaders die de opvang van asielzoekers in Nederland bepalen. Daarnaast wordt ingegaan op de recente ontwikkelingen in het nationale beleid, zoals de invoering en voorgenomen intrekking van de Spreidingswet. Deze informatie is essentieel voor het formuleren van een gemeentelijke visie op asielopvang en het bepalen van de rol van De Bilt in dit proces.

3.2 Internationale en Europese Kaders

Het Nederlandse asielbeleid is gebaseerd op internationale verdragen en Europese richtlijnen:

- Vluchtelingenverdrag van Genève (1951): Dit verdrag definieert wie als vluchteling wordt beschouwd en welke rechten deze personen hebben. Nederland is partij bij dit verdrag en heeft zich verplicht bescherming te bieden aan personen die voldoen aan de criteria.
- Europese Opvangrichtlijn (2013/33/EU): Deze richtlijn stelt minimumnormen vast voor de opvang van asielzoekers in de EU-lidstaten, waaronder huisvesting, voeding, gezondheidszorg en onderwijs.

3.2.1 Nationale Wetgeving

Op nationaal niveau zijn de verantwoordelijkheden als volgt geregeld:

- Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers (Wet COA): Regelt de oprichting en taken van het COA, dat verantwoordelijk is voor de opvang en begeleiding van asielzoekers.
- Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen 2005 (Rva 2005): Specificeert de verstrekkingen waarop asielzoekers recht hebben, zoals onderdak, leefgeld en toegang tot medische zorg.
- Vreemdelingenwet 2000: Regelt de toelating, opvang en procedures voor asielzoekers en statushouders in Nederland.

3.2.2 Verantwoordelijkheden van Betrokken Partijen

- Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA): Verantwoordelijk voor het beheren van opvanglocaties en het bieden van basisvoorzieningen aan asielzoekers.
- Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND): Beoordeelt asielaanvragen en beslist over verblijfsvergunningen.

- Gemeenten: Hadden oorspronkelijk geen wettelijke taak voor de opvang, maar met de invoering van de Spreidingswet werd de opvangtaak gedecentraliseerd.
- Ministerie van Justitie en Veiligheid: Houdt toezicht op het asielbeleid en de uitvoering ervan door het COA en de IND.

3.2.3 Spreidingswet en Ontwikkelingen in het Coalitieakkoord

3.2.3.1 *De Spreidingswet*

De Spreidingswet, ingevoerd in 2023, had als doel een eerlijke verdeling van asielzoekers over Nederlandse gemeenten te realiseren en overvolle opvanglocaties, zoals Ter Apel, te ontlasten. Deze wet gaf gemeenten een wettelijke taak om opvangplekken beschikbaar te stellen.

3.2.3.2 *Intrekking van de Spreidingswet*

In het coalitieakkoord van mei 2024 hebben PVV, VVD, NSC en BBB afgesproken om de Spreidingswet in te trekken. Volgens de coalitie is de wet overbodig, omdat de instroom van asielzoekers zou moeten verminderen door strikter toelatingsbeleid. Dit plan stuitte echter op weerstand van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het COA, die vrezen dat de druk op bestaande opvanglocaties toeneemt zonder een wettelijk spreidingsmechanisme.

Hoewel de regering de wet nog in 2024 wilde intrekken, werd in september 2024 bekend dat een intrekkingvoorstel is uitgesteld. Minister Faber van Asiel en Migratie liet weten dat de intrekking meer voorbereidingstijd vergt.

Het Nederlandse asielopvangsysteem is gebaseerd op internationale verdragen, Europese richtlijnen en nationale wetgeving. De verantwoordelijkheden zijn verdeeld over verschillende organisaties, waarbij recente ontwikkelingen wijzen op een grotere rol voor gemeenten in de opvang. De intrekking van de Spreidingswet brengt onzekerheid over hoe de opvangplicht verder wordt vormgegeven. Gemeenten, waaronder De Bilt, moeten zich voorbereiden op nieuwe regelgeving en beleidswijzigingen die de komende periode worden verwacht.

3.3 Huidige opvanglocaties en aanvragen in De Bilt

De gemeente De Bilt is de afgelopen jaren geconfronteerd met diverse opvangvragen, zowel voor asielzoekers als voor ontheemden uit Oekraïne. Er zijn momenteel meerdere opvanglocaties in gebruik of in onderzoek, waarbij de gemeente deels zelf initiatieven heeft genomen en deels aanvragen van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) of particuliere partijen beoordeelt. Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de bestaande opvanglocaties en lopende aanvragen binnen de gemeente.

3.3.1 Huidige opvanglocaties

De gemeente De Bilt biedt momenteel opvang op de volgende locaties:

- Rembrandtlaan, Bilthoven: Dit voormalig bedrijfspand is omgebouwd tot tijdelijke opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen. De locatie biedt huisvesting en basisvoorzieningen voor ontheemden uit Oekraïne.
- Berg en Bosch-terrein: Hier wordt opvang geboden aan Oekraïense vluchtelingen in afwachting van hun verdere huisvesting.
- Dorpsweg, De Bilt: Ook op deze locatie is semi-permanente opvang voor Oekraïense vluchtelingen gerealiseerd.
- Hollandsche Rading: De gemeente faciliteert opvang voor AMV's in samenwerking met de organisatie Nidos, die verantwoordelijk is voor de voogdij en begeleiding van jonge vluchtelingen die zonder ouders in Nederland verblijven. De opvang vindt plaats in een kleinschalige setting om een veilige en ondersteunende omgeving te garanderen.

3.3.2 Lopende aanvragen en onderzoeken

Naast de bestaande opvanglocaties zijn er diverse aanvragen en onderzoeken voor de opvang van asielzoekers:

- Berg en Bosch-terrein: De gemeente werkt samen met het COA aan een haalbaarheidsonderzoek voor de realisatie van een asielzoekerscentrum (AZC) op het Berg en Bosch-terrein, voor 30 jaar. Dit centrum zou mogelijk plaats kunnen bieden aan circa 300 asielzoekers, waaronder alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV's). Als er asielzoekers worden opgenomen die zorg behoeven is de kans groot dat dit binnen het bestaande omgevingsplan past.

De opvang van asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen is een actueel onderwerp binnen de gemeente De Bilt. De bestaande opvanglocaties bieden tijdelijke en semi-permanente oplossingen, terwijl er tegelijkertijd diverse aanvragen en onderzoeken lopen. De gemeentelijke visie op opvanglocaties is essentieel om richting te geven aan toekomstige besluitvorming en de balans tussen draagkracht en verantwoordelijkheid te waarborgen. Hoewel er momenteel onderzoek wordt gedaan naar mogelijke opvanglocaties, is het belangrijk te benadrukken dat de beslissing over de realisatie van een AZC uiteindelijk uitsluitend door de gemeenteraad wordt genomen, ook als er geen omgevingsplan aanpassing nodig zou zijn.

4 Beleidsuitgangspunten

4.1 Leefbaarheid en veiligheid

De opvang van asielzoekers en andere vluchtelingen heeft impact op de directe leefomgeving. Het is essentieel dat opvanglocaties zorgvuldig worden gekozen en beheerd, zodat de veiligheid en leefbaarheid van zowel de opvangbewoners als omwonenden gewaarborgd blijven. Dit hoofdstuk beschrijft de randvoorwaarden en maatregelen die noodzakelijk zijn om deze balans te behouden.

4.1.1 Belang van leefbaarheid en veiligheid

Bij de vestiging van opvanglocaties is het cruciaal om aandacht te besteden aan:

- Sociale cohesie: Het bevorderen van een goede relatie tussen opvangbewoners en de lokale gemeenschap om mogelijke spanningen te voorkomen.
- Openbare orde en veiligheid: Samenwerking met politie en handhaving om overlast en incidenten te minimaliseren.
- Ruimtelijke inpassing: Locaties moeten passen binnen het bestaande dorpsbeeld en niet leiden tot overbelasting van voorzieningen.
- Bereikbaarheid en voorzieningen: Opvangbewoners moeten toegang hebben tot openbaar vervoer, onderwijs en medische zorg, zonder dat dit leidt tot een te grote belasting van de lokale infrastructuur.

4.1.2 Randvoorwaarden voor leefbaarheid en veiligheid

Om een stabiele en veilige opvangsituatie te garanderen, worden de volgende randvoorwaarden gehanteerd:

4.1.2.1 *Beheersbare schaal en spreiding*

- De opvangcapaciteit per locatie wordt afgestemd op de draagkracht van de omgeving.
- Concentratie van opvangvoorzieningen in één gebied wordt niet toegestaan.

4.1.2.2 *Beveiliging en toezicht*

- Structurele inzet van handhaving en buurtcoördinatoren.
- Samenwerking met politie en welzijnsorganisaties voor preventie en snelle signalering van mogelijke problemen.

4.1.2.3 *Participatie en communicatie*

- Inwoners worden tijdig geïnformeerd en betrokken bij plannen voor opvanglocaties.
- Opvangbewoners krijgen begeleiding en voorlichting over normen en waarden binnen de Nederlandse samenleving.

4.1.2.4 Monitoring en evaluatie

- Regelmatische evaluatie van de impact van opvanglocaties op de buurt.
- Structurele rapportage aan gemeenteraad en belanghebbenden over veiligheidssituaties en leefbaarheid.

4.1.3 Voorwaarden en Exit-strategie bij Ernstige Incidenten

Een effectieve opvanglocatie vereist strikte voorwaarden met betrekking tot veiligheid en overlastbeheersing. De gemeente De Bilt zal daarom een opt-out regeling opnemen in de afspraken met het COA. Dit betekent dat als bepaalde veiligheidscriteria niet worden gehaald, maatregelen tot opschorting of sluiting van de opvanglocatie worden genomen.

4.1.3.1 Strikte voorwaarden voor het COA

Het COA dient zich te houden aan de volgende vastgestelde afspraken:

- Een maximale opvangcapaciteit, van 30 asielzoekers of minder, die past binnen de draagkracht van de omgeving.
- Actieve inzet op overlastbeperking, met handhaving en begeleiding waar nodig.
- Een incidentenregistratie waarin alle meldingen van strafbare feiten, geweldsincidenten en overlast worden bijgehouden.
- Een klachtenmechanisme voor omwonenden om problematische situaties direct te melden.

4.1.3.2 Drempelwaarden en sancties

Om te waarborgen dat de opvang geen structurele problemen veroorzaakt, gelden de volgende drempelwaarden:

- Incidentenlimiet: Indien binnen een periode van twaalf maanden meer dan 2 ernstige incidenten (zoals mishandelingen, bedreigingen of geweldsdelicten) plaatsvinden, wordt het contract met het COA opgeschort.
- Overlastlimiet: Wanneer binnen twaalf maanden 12 geregistreerde klachten over geluidsoverlast, diefstal, openbare ordeproblemen of ongewenst gedrag wordt bereikt, wordt het contract met het COA opgeschort.
- Noodsituatieclausule: Bij extreme incidenten, zoals een dodelijke afloop of een ernstig geweldsdelict (vergelijkbaar met de situatie bij Fivoor in Den Dolder), wordt de opvanglocatie per direct gesloten.

4.1.3.3 Evaluatie en handhaving

- De naleving van deze afspraken wordt door de gemeente en de handhavingsinstanties periodiek gecontroleerd.
- Bij structurele overtredingen van de afspraken zal de gemeente bestuurlijke maatregelen nemen, variërend van sancties tot gedwongen sluiting van de opvanglocatie.

- Het college van B&W behoudt de bevoegdheid om het contract met het COA eenzijdig te beëindigen indien de veiligheid van inwoners of opvangbewoners niet langer kan worden gegarandeerd.

Een verantwoord opvangbeleid vereist duidelijke voorwaarden en een strikt handhavingsbeleid. Door een opt-out regeling in te voeren, kan de gemeente De Bilt optreden bij overtredingen en voorkomen dat langdurige problematische situaties ontstaan. Dit draagt bij aan een veilige en beheersbare opvangstructuur die rekening houdt met zowel bewoners als de gemeenschap

4.2 Evenwichtige spreiding

Het is van belang dat de opvang van asielzoekers evenwichtig wordt verdeeld over de gemeente De Bilt, zodat geen enkele kern of wijk onevenredig wordt belast. Evenwichtige spreiding draagt bij aan het behoud van draagvlak onder inwoners en voorkomt overbelasting van lokale voorzieningen. Dit hoofdstuk beschrijft de uitgangspunten voor een eerlijke verdeling van opvanglocaties binnen de gemeente.

4.2.1 Belang van evenwichtige spreiding

Een goede spreiding van opvanglocaties voorkomt:

- Concentratie in specifieke wijken of dorpen, wat kan leiden tot onevenredige druk op voorzieningen en sociale samenhang.
- Overbelasting van onderwijs, zorg en sociale diensten, met name in kleine kernen waar de capaciteit beperkt is.
- Negatieve beeldvorming en maatschappelijke onrust door ongelijk verdeelde opvang.

Daarentegen zorgt een evenwichtige verdeling voor:

- Betere integratie van asielzoekers in de samenleving, doordat zij meer gespreid over verschillende woonkernen worden opgevangen.
- Versterking van draagvlak onder de inwoners, doordat geen enkele buurt zich onevenredig belast voelt.
- Efficiënter gebruik van gemeentelijke middelen en voorzieningen, doordat de opvang gelijkmatig over verschillende gebieden wordt verdeeld.

4.2.2 Uitgangspunten voor spreiding in De Bilt

De gemeente De Bilt kent zes woonkernen: Bilthoven, De Bilt, Maartensdijk, Hollandsche Rading, Groenekan en Westbroek. Bij het bepalen van opvanglocaties wordt rekening gehouden met:

- Capaciteit van de kern: Kleinere dorpen kunnen minder opvangplekken faciliteren dan grotere kernen zoals Bilthoven en De Bilt.
- Beschikbare voorzieningen: Opvanglocaties worden bij voorkeur geplaatst op plekken met voldoende onderwijs-, gezondheidszorg- en OV-voorzieningen.
- Ruimtelijke inpassing: Opvangcentra worden vermeden in kwetsbare woonomgevingen en historische of natuurlijke gebieden.
- Draagvlak en sociale cohesie: De gemeente betreft inwoners en maatschappelijke organisaties bij de besluitvorming.

4.2.3 Spreidingscriteria en mogelijke locaties

Om een evenwichtige spreiding te waarborgen, wordt een combinatie van kleinschalige en middelgrote opvangvoorzieningen over de gemeente verspreid. De volgende principes worden gehanteerd:

- Geen concentratie in één kern: Opvang wordt niet uitsluitend in Maartensdijk, Bilthoven of De Bilt gevestigd, maar verdeeld over meerdere woonkernen.
- Kleinschalige opvang in kleinere dorpen: In Hollandsche Rading, Groenekan en Westbroek kan opvang in bestaande panden of tijdelijke units plaatsvinden, zonder de leefbaarheid te verstoren.

4.2.4 Monitoring en evaluatie

De gemeente zal:

- Jaarlijks evalueren hoe de opvanglocaties functioneren en of bijsturing nodig is.
- Periodiek overleg voeren met bewoners en maatschappelijke organisaties om draagvlak te bewaken.
- Rapporteren aan de gemeenteraad over de voortgang en effecten van het spreidingsbeleid.

Een evenwichtige spreiding van opvanglocaties draagt bij aan een leefbare en harmonieuze gemeenschap. Door opvangvoorzieningen zorgvuldig te verdelen over de verschillende woonkernen van De Bilt, kan de gemeente haar verantwoordelijkheid nemen zonder onevenredige belasting van bepaalde wijken of dorpen. Dit beleid zorgt voor een stabiele situatie waarin zowel opvangbewoners als omwonenden zich veilig en gehoord voelen.

4.3 Tijdelijkheid en flexibiliteit

De opvang van asielzoekers en vluchtelingen vereist een aanpak die rekening houdt met veranderende omstandigheden. Het aantal asielzoekers fluctueert op basis van internationale crises en beleidswijzigingen, waardoor een flexibele en tijdelijke opvangstructuur noodzakelijk is. Dit hoofdstuk beschrijft de voordelen en voorwaarden van tijdelijke en modulaire opvang binnen de gemeente De Bilt.

4.4 Belang van Tijdelijkheid en Flexibiliteit

De voorkeur gaat uit naar tijdelijke, modulaire opvang, omdat deze aanpak:

- Snel inzetbaar is bij acute opvangbehoefte zonder langdurige ruimtelijke impact.
- Aanpasbaar is aan veranderende omstandigheden, zoals afnemende instroom of herbestemming van locaties.
- Minder permanent ruimtebeslag inneemt en voorkomt dat opvanglocaties blijvend deel uitmaken van de ruimtelijke ordening van de gemeente.
- Draagvlak onder inwoners vergroot, doordat tijdelijke opvang minder als structurele verandering wordt ervaren.

4.4.1 Randvoorwaarden voor Tijdelijke Opvang

Voor een succesvolle tijdelijke opvangstructuur hanteert de gemeente De Bilt de volgende randvoorwaarden:

4.4.1.1 *Modulaire en verplaatsbare units*

- Opvang moet bestaan uit flexibele woonunits die eenvoudig verplaatst of afgebouwd kunnen worden.
- Inrichting van units moet voldoen aan basiscomfort en veiligheidsnormen.

4.4.1.2 *Tijdelijke bestemmingsplannen*

- Opvanglocaties worden aangewezen binnen een tijdelijke bestemming, met een duidelijke einddatum.
- Na afloop van de opvangperiode wordt de locatie hersteld naar de oorspronkelijke bestemming of een alternatieve functie.

4.4.1.3 *Monitoring en evaluatie*

- Periodieke evaluatie van de opvangcapaciteit en het functioneren van tijdelijke opvanglocaties.
- Mogelijkheid om opvangcapaciteit snel op te schalen of af te bouwen indien nodig.

4.4.1.4 *Draagvlak en Communicatie*

- Heldere communicatie naar inwoners over het tijdelijke karakter van opvangvoorzieningen.

- Betrokkenheid van omwonenden bij de planning en evaluatie van opvanglocaties.

4.4.2 Voorbeelden van Tijdelijke Opvang in de Gemeente De Bilt

De gemeente De Bilt heeft al ervaring met tijdelijke opvang, zoals:

- Rembrandtlaan, Bilthoven: Een voormalig bedrijfspand dat tijdelijk is ingericht voor Oekraïense vluchtelingen.

Tijdelijke en modulaire opvang biedt de gemeente De Bilt de mogelijkheid om flexibel in te spelen op opvangbehoeften zonder langdurige impact op de ruimtelijke ordening. Door heldere randvoorwaarden te stellen en te zorgen voor een evenwichtige spreiding van tijdelijke opvanglocaties, kan de gemeente een verantwoorde bijdrage leveren aan de opvang van asielzoekers en vluchtelingen.

4.5 Integratie en zelfredzaamheid

Het succesvol opvangen van asielzoekers gaat verder dan het bieden van onderdak. Integratie en zelfredzaamheid spelen een cruciale rol bij het creëren van wederzijds begrip en het bevorderen van participatie in de samenleving. Dit hoofdstuk beschrijft de uitgangspunten en maatregelen waarmee de gemeente De Bilt asielzoekers kan ondersteunen bij een snelle en effectieve integratie.

4.5.1 Belang van Integratie en Zelfredzaamheid

Integratie en zelfredzaamheid zijn essentieel om:

- Sociale samenhang te bevorderen en maatschappelijke spanningen te verminderen.
- Asielzoekers economisch onafhankelijk te maken door werk- en leertrajecten.
- Een bijdrage aan de gemeenschap te leveren door vrijwilligerswerk en participatie.
- Snelle doorstroming naar reguliere huisvesting te realiseren en langdurige afhankelijkheid van opvangvoorzieningen te voorkomen.

4.5.2 Randvoorwaarden voor Effectieve Integratie

Voor een succesvolle integratie in De Bilt worden de volgende randvoorwaarden gehanteerd:

4.5.2.1 *Toegang tot Werk en Opleiding*

- Stimuleren van werkgelegenheid voor asielzoekers via samenwerking met lokale bedrijven en ondernemers.
- Aanbieden van taalonderwijs en vakgerichte trainingen in samenwerking met onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties.

4.5.2.2 *Sociale Participatie en Gemeenschapsvorming*

- Bevorderen van deelname aan lokale activiteiten en sportverenigingen.
- Creëren van ontmoetingsplekken waar nieuwkomers en inwoners met elkaar in contact kunnen komen.
- Actieve rol van maatschappelijke organisaties in de begeleiding van asielzoekers naar zelfstandig wonen en werken.

4.5.2.3 *Begeleiding en Ondersteuning*

- Individuele begeleiding bij het vinden van werk, opleiding en huisvesting.
- Mentorschap door vrijwilligers en ervaringsdeskundigen die nieuwkomers wegwijs maken in de samenleving.

4.5.2.4 *Informatievoorziening en Bewustwording*

- Voorlichting voor asielzoekers over rechten, plichten en normen in Nederland.

- Communicatiecampagnes richting inwoners om begrip en acceptatie te bevorderen.

4.5.2.5 Voorbeelden van Integratie-initiatieven in De Bilt

De gemeente De Bilt heeft al diverse integratie-initiatieven geïmplementeerd:

- Taal- en participatiecursussen voor nieuwkomers, in samenwerking met vrijwilligersorganisaties.
- Werkstages en leertrajecten bij lokale bedrijven om asielzoekers praktijkervaring te bieden.
- Samenwerkingsprojecten met maatschappelijke organisaties om ontmoeting en wederzijds begrip te stimuleren.

Integratie en zelfredzaamheid zijn cruciale elementen binnen het opvangbeleid van De Bilt. Door te investeren in taalonderwijs, werkgelegenheid en sociale participatie, kan de gemeente bijdragen aan een succesvolle en duurzame integratie van asielzoekers in de lokale gemeenschap. Dit voorkomt langdurige afhankelijkheid en draagt bij aan een harmonieuze samenleving waarin iedereen een actieve rol speelt.

4.6 Plan van aanpak

4.6.1 Onderzoek en locatieanalyse

Een zorgvuldig onderzoek en een onderbouwde locatieanalyse zijn essentieel voor het vaststellen van geschikte opvanglocaties voor asielzoekers in De Bilt. De juiste balans tussen beschikbare ruimte, draagkracht van de omgeving en toegankelijkheid tot voorzieningen bepaalt het succes van opvanginitiatieven. Dit hoofdstuk beschrijft de stappen en criteria voor het identificeren van geschikte locaties en het uitvoeren van een impactanalyse op de infrastructuur en leefomgeving.

4.6.1.1 Identificeren van Potentiële Opvanglocaties

Om opvanglocaties zorgvuldig te selecteren, hanteert de gemeente De Bilt de volgende uitgangspunten:

4.6.1.1.1 Ruimtelijke geschiktheid

- Locaties moeten voldoende ruimte bieden voor tijdelijke of semi-permanente opvang zonder bestaande functies te verdringen.
- Voorkeur voor bestaande gebouwen die herbestemd kunnen worden, zoals leegstaande kantoorpanden of zorginstellingen.
- Vermijden van opvang in kwetsbare natuurgebieden en locaties met een historische of culturele waarde.

4.6.1.1.2 Toegankelijkheid en voorzieningen

- Nabijheid van openbaar vervoer om mobiliteit van asielzoekers te waarborgen.
- Toegang tot basisvoorzieningen zoals onderwijs, gezondheidszorg en winkels.
- Voldoende sociale voorzieningen en ondersteuning door maatschappelijke organisaties.

4.6.1.1.3 Draagkracht van de omgeving

- Evenwichtige spreiding over de verschillende woonkernen binnen de gemeente.
- Vermijden van concentraties die tot maatschappelijke spanningen kunnen leiden.
- Actieve betrokkenheid van omwonenden en belanghebbenden in de besluitvorming.

4.6.2 Impactanalyse op Infrastructuur en Leefomgeving

Elke opvanglocatie moet zorgvuldig worden beoordeeld op haar impact op de infrastructuur en leefomgeving. De impactanalyse omvat de volgende onderdelen:

4.6.2.1 *Verkeersdruk en mobiliteit*

- Beoordeling van de verkeersstroom en parkeermogelijkheden rondom de opvanglocatie.
- Inschatting van de toename van openbaar vervoergebruik en mogelijke knelpunten.

4.6.2.2 Sociale en maatschappelijke impact

- Effecten op de leefbaarheid in de wijk, zoals de integratie van bewoners en sociale cohesie.
- Inzet van buurtcoördinatoren en samenwerkingsprojecten met lokale verenigingen.
- Monitoring van veiligheidsgevoelens en samenwerking met handhavingsinstanties.

4.6.2.3 Infrastructuur en basisvoorzieningen

- Capaciteit van lokale scholen en medische voorzieningen om opvangbewoners te accommoderen.
- Analyse van de belasting op nutsvoorzieningen zoals water, elektriciteit en afvalverwerking.
- Bepaling van de mogelijkheid tot tijdelijke uitbreiding van gemeentelijke diensten indien nodig.

Door middel van een zorgvuldig onderzoek en een gedegen impactanalyse kan de gemeente De Bilt verantwoorde keuzes maken bij het aanwijzen van opvanglocaties. Dit draagt bij aan een evenwichtige verdeling van opvangvoorzieningen, waarbij leefbaarheid, infrastructuur en draagvlak binnen de gemeenschap gewaarborgd blijven. Het tijdig betrekken van belanghebbenden en het uitvoeren van transparante locatieanalyses voorkomt onnodige weerstand en draagt bij aan een gedragen en duurzame opvangstrategie. Op basis van deze locatieanalyse en de participatie-uitkomsten zal een voorstel worden opgesteld. De uiteindelijke beslissing over de realisatie van een AZC wordt echter altijd door de gemeenteraad genomen.

4.7 Inwonersparticipatie en communicatie

Bij de opvang van asielzoekers en vluchtelingen is een breed maatschappelijk draagvlak essentieel. De betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden bij de besluitvorming draagt bij aan begrip, acceptatie en een soepele integratie van opvangvoorzieningen in de gemeente. Dit hoofdstuk beschrijft de methoden en strategieën die de gemeente De Bilt hanteert om inwoners actief te betrekken en transparant te communiceren over de opvanglocaties.

4.7.1 Betrokkenheid van Inwoners

Om het draagvlak voor opvang te vergroten, zet de gemeente in op:

4.7.1.1 *Inspraakavonden en Consultaties*

- Organiseren van informatiebijeenkomsten waarin bewoners vragen kunnen stellen en hun mening kunnen geven over voorgenomen opvanglocaties.
- Opzetten van online enquêtes en digitale inspraakplatforms om een breed scala aan inwoners te betrekken.
- Dialoogavonden met maatschappelijke organisaties, scholen en ondernemers om hun perspectief en eventuele zorgen te bespreken.

4.7.1.2 *Transparante Besluitvorming*

- Vroegtijdige communicatie over de criteria en overwegingen bij de keuze voor opvanglocaties.
- Openbare raadsvergaderingen waarin bewoners hun standpunten kunnen inbrengen en waarop terugkoppeling wordt gegeven over de genomen besluiten.
- Regelmatige updates via gemeentelijke kanalen zoals nieuwsbrieven, sociale media en de gemeentelijke website.

4.7.1.3 *Lokale Samenwerking en Gemeenschapsvorming*

- Stimuleren van initiatieven waarbij inwoners en opvangbewoners elkaar kunnen ontmoeten, zoals vrijwilligersprojecten en culturele activiteiten.
- Samenwerking met lokale hulporganisaties om maatschappelijke ondersteuning voor asielzoekers en vluchtelingen te faciliteren.
- Actieve rol van wijk- en dorpsraden in de evaluatie en bijsturing van opvangbeleid.

4.7.2 Effectieve Communicatiestrategieën

Een heldere en proactieve communicatiestrategie helpt om misverstanden te voorkomen en inwoners goed te informeren. De gemeente hanteert de volgende communicatieprincipes:

- Duidelijkheid: Inwoners ontvangen begrijpelijke en feitelijke informatie over de opvangplannen en het besluitvormingsproces.

- Transparantie: De afwegingen en overwegingen achter gemeentelijke besluiten worden gedeeld, inclusief alternatieve scenario's die zijn onderzocht.
- Toegankelijkheid: Informatie wordt via meerdere kanalen gedeeld, zoals gemeentelijke websites, sociale media, fysieke bijeenkomsten en persberichten.
- Continuïteit: Regelmatige updates over de voortgang van opvangprojecten en de ervaringen van bewoners en opvangbewoners.

Door middel van actieve inwonersparticipatie en een transparante communicatiestrategie kan de gemeente De Bilt het draagvlak voor opvanglocaties vergroten en mogelijke weerstand verminderen. Het betrekken van bewoners in een vroeg stadium en het bieden van heldere, feitelijke informatie voorkomt misverstanden en draagt bij aan een inclusieve en maatschappelijk gedragen opvangoplossing

4.8 Samenwerking met regio en Rijksoverheid

De opvang van asielzoekers is een gedeelde verantwoordelijkheid tussen gemeenten, regionale overheden en de rijksoverheid. Een effectieve samenwerking met buurgemeenten en het Rijk draagt bij aan een evenwichtige spreiding en een duurzame opvangstructuur. Dit hoofdstuk beschrijft hoe de gemeente De Bilt samenwerkt met andere bestuurslagen en welke mogelijkheden er zijn voor financiering en ondersteuning.

4.8.1 Samenwerking met Buurgemeenten

De gemeente De Bilt zoekt actief de samenwerking met omliggende gemeenten om opvanglocaties eerlijk te verdelen en de druk op individuele kernen te verminderen. De belangrijkste speerpunten zijn:

- Reguliere overleggen met regiogemeenten binnen de provincie Utrecht over de spreiding van opvangcapaciteit.
- Afspraken over gezamenlijke voorzieningen, zoals onderwijs en gezondheidszorg, om opvangbewoners beter te integreren en overbelasting van lokale voorzieningen te voorkomen.
- Delen van best practices op het gebied van opvangbeleid, zodat ervaringen en verbeteringen worden benut in de hele regio.

4.8.2 Samenwerking met het Rijk en Financieringsmogelijkheden

De opvang van asielzoekers wordt grotendeels gefinancierd door de rijksoverheid, maar gemeenten kunnen ook aanvullende middelen aanvragen:

- Rijksbijdragen en subsidies: Het Rijk stelt via het COA en het Ministerie van Justitie en Veiligheid middelen beschikbaar voor opvanglocaties en integratieprojecten.
- Europese financiering: Gemeenten kunnen aanspraak maken op EU-fondsen voor de opvang en integratie van vluchtelingen.
- Regionale en intergemeentelijke samenwerkingsfondsen: Samenwerkingsverbanden tussen gemeenten kunnen zorgen voor extra financiële en organisatorische ondersteuning.

Een proactieve samenwerking met het Rijk en de regio stelt De Bilt in staat om zowel strategisch als financieel een duurzame opvangstrategie te ontwikkelen.

Door structureel overleg met buurgemeenten en een actieve samenwerking met het Rijk kan De Bilt de opvangcapaciteit eerlijk verdelen en optimaal gebruik maken van beschikbare financiële middelen. Dit voorkomt overbelasting van lokale voorzieningen en bevordert een duurzame en integrale aanpak van asielopvang.

4.9 Monitoring en Evaluatie

Om de effectiviteit en maatschappelijke impact van opvangvoorzieningen te waarborgen, is een goed monitorings- en evaluatiekader essentieel. Dit hoofdstuk beschrijft de methoden die de gemeente De Bilt hanteert om de opvanglocaties regelmatig te beoordelen en indien nodig bij te sturen.

4.9.1 Periodieke Evaluatie van Opvanglocaties

De gemeente voert periodiek evaluaties uit om te beoordelen:

- Of opvanglocaties voldoen aan de vastgestelde criteria voor leefbaarheid, veiligheid en integratie.
- Hoe de opvangvoorzieningen worden ervaren door zowel bewoners als omwonenden.
- Welke aanpassingen nodig zijn om de opvang verder te optimaliseren.

Evaluaties vinden plaats op basis van:

- Kwantitatieve indicatoren, zoals het aantal opvangbewoners, doorstroming naar reguliere huisvesting en gebruik van voorzieningen.
- Kwalitatieve feedback, verzameld via bewonersbijeenkomsten, enquêtes en gesprekken met maatschappelijke organisaties.

4.9.2 Opstellen van Rapportages over Voortgang

Om transparantie te waarborgen, stelt de gemeente periodieke rapportages op over:

- De ontwikkeling van opvangcapaciteit en spreiding binnen de gemeente.
- De integratie van opvangbewoners in de samenleving

5 Vervolgproces en besluitvorming

5.1 Opdracht aan het college

De gemeenteraad wordt gevraagd deze startnotitie vast te stellen en het college de opdracht te geven dit uit te werken in concreet beleid. Echter, de uiteindelijke beslissing over de plaatsing van een AZC binnen de gemeentegrenzen wordt uitsluitend door de gemeenteraad genomen.

5.2 Tijdspad en vervolgstappen

1. Q2 2025: Vaststellen startnotitie door de raad.
2. Q3 2025: Uitwerking door het college, inclusief locatieanalyse en participatie.
3. Q4 2025: Eerste beleidsvoorstellen en inspraakronde.
4. Q1 2026: Besluitvorming over definitief beleid.

6 Conclusie

De opvang van asielzoekers in de gemeente De Bilt is een complexe en maatschappelijk gevoelige opgave die een doordachte en structurele aanpak vereist. Deze startnotitie biedt een richtinggevend kader voor de gemeente om op een verantwoorde en transparante wijze invulling te geven aan haar rol binnen het nationale opvangbeleid.

6.1.1 Balans tussen verantwoordelijkheid en draagvlak

De Bilt staat, net als andere gemeenten, voor de uitdaging om een evenwicht te vinden tussen de wettelijke verplichtingen en de draagkracht van de lokale gemeenschap. Een duurzaam opvangbeleid kan alleen slagen wanneer het voldoende rekening houdt met de zorgen en behoeften van inwoners, terwijl het tegelijkertijd recht doet aan de humanitaire verplichtingen en nationale beleidsdoelstellingen.

6.1.2 Belangrijke pijlers van het beleid

Op basis van de in deze notitie geschetste kaders en uitgangspunten zijn vier essentiële speerpunten geformuleerd:

1. **Leefbaarheid en veiligheid** – Opvanglocaties moeten zorgvuldig worden geïntegreerd in de omgeving, met duidelijke randvoorwaarden voor sociale cohesie, veiligheid en handhaving. Een preventieve aanpak en samenwerking met politie en maatschappelijke organisaties zijn hierbij cruciaal.
2. **Evenwichtige spreiding** – Om concentratie van opvangvoorzieningen te voorkomen en de draagkracht van de gemeenschap te respecteren, wordt opvang gelijkmatig verdeeld over de zes woonkernen van De Bilt. Hierbij wordt rekening gehouden met beschikbare voorzieningen, ruimtelijke inpassing en draagvlak onder inwoners.
3. **Tijdelijkheid en flexibiliteit** – Gezien de fluctuerende instroom van asielzoekers is het noodzakelijk om met tijdelijke en modulaire opvanglocaties te werken. Dit voorkomt langdurige ruimtelijke impact en biedt de gemeente de mogelijkheid om opvangcapaciteit flexibel aan te passen.
4. **Integratie en zelfredzaamheid** – Een succesvolle opvang impliceert niet alleen huisvesting, maar ook begeleiding naar werk, onderwijs en participatie in de samenleving. Dit bevordert een snelle en effectieve integratie, waardoor asielzoekers zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren.

6.1.3 Uitvoering en procesmatige borging

Om deze uitgangspunten effectief te vertalen naar beleid, wordt een gestructureerde aanpak gehanteerd. Dit omvat een gedetailleerde locatieanalyse, monitoring van opvanginitiatieven en actieve betrokkenheid van inwoners via participatietrajecten en communicatiestrategieën. Daarnaast wordt nauw samengewerkt met buurgemeenten en de rijksoverheid om opvangopgaven regionaal te verdelen en beschikbare financieringsmogelijkheden optimaal te benutten.

6.1.4 Verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur

De gemeenteraad wordt met deze startnotitie gevraagd om richting te geven aan het verdere beleidsproces. Het college krijgt de opdracht om de uitgangspunten uit te werken in concreet beleid en dit in samenspraak met inwoners en maatschappelijke partners te implementeren. Het uiteindelijke doel is een opvangbeleid dat enerzijds recht doet aan de wettelijke en humanitaire verplichtingen en anderzijds het lokale draagvlak waarborgt.

Door een actieve regierol op zich te nemen, voorkomt De Bilt ad-hocbeslissingen en kan de gemeente zorgen voor een stabiele, verantwoorde en toekomstbestendige aanpak van de asielopvang. Deze startnotitie vormt daarmee een eerste, maar cruciale stap in het proces om te komen tot een evenwichtig en maatschappelijk gedragen opvangbeleid.